

SPOŁECZEŃSTWO INDUSTRIALNE – społeczeństwo przemysłowe; powstało z przekształcenia się społeczeństwa stanowego w miarę rozwoju przemysłu. W społeczeństwie industrialnym znaczącą siłę stanowiła **burżuazja** i **inteligencja** oraz **robotnicy**.

DEMOKRATYZACJA ŻYCIA POLITYCZNEGO w drugiej połowie XIX w. – wprowadzenie trójpodziału władzy (władza ustawodawcza, wykonawcza i sędziowska). Zwiększono wówczas kompetencje **parlamentów** i **poddanych**, którzy stawali się teraz **obywatelami**. Władza monarchów uległa ograniczeniom.

MONARCHIA PARLAMENTARNA (np. Wielka Brytania) – na czele stał **monarcha**, lecz silną pozycję miał też **rząd** i **parlament**. Coraz więcej grup społecznych otrzymywało prawa wyborcze.

SYSTEM REPUBLIKAŃSKI (np. Francja) – funkcjonowanie państwa oparto o **konstytucję**. Na czele państwa stał **prezydent**, wybierany przez **parlament** na siedmioletnią kadencję. Parlament był wybierany w wyborach powszechnych.

I. RUCHY ROBOTNICZE	
SOCJALIZM	ANARCHIŚCI
<u>A. SOCJALIŚCI</u> - obalić system kapitalistyczny w wyniku rewolucji proletariackiej, - zniesienie klas społecznych oraz własności prywatnej (fabryki, huty, kopalnie), - oddanie władzy w ręce robotników. 1864 – I Międzynarodówka (Międzynarodowe Stowarzyszenie Robotników) – Karol Marks, Londyn	MICHAŁ BAKUNIN PIERRE – JOSEPH PROUDHON - państwo jest największym zagrożeniem dla ludzkiej wolności oraz źródłem ucisku i niesprawiedliwości, - należy zlikwidować państwo, a zorganizować wspólnoty oparte na wzajemnej pomocy i działaniu dla dobra ogółu.
<u>B. SOCJALDEMOKRACI</u> REFORMIŚCI = REWIZJONIŚCI - przedstawiciele robotników powinni zasiadać w parlamencie, aby przeprowadzić reformy w sposób legalny (skrócenie dnia pracy, wprowadzenie systemu emerytur, zakaz zatrudniania dzieci).	Czasem anarchiści stosowali terror indywidualny (zamachy na przywódców państw).
<u>C. KOMUNIŚCI</u> radikalne stronnictwo lewicowe przygotowujące się do rewolucji proletariackiej	
II. RUCHY SPOŁECZNO - POLITYCZNE	
CHRZEŚCJAŃSKA DEMOKRACJA (CHADECJA)	NACJONALIZM
Podstawą była społeczna nauka Kościoła katolickiego, zapoczątkowana przez encyklikę Rerum novarum („Z rzeczy nowych”) wydana przez papieża Leona XIII w 1891 roku: - krytyka liberalizmu i socjalizmu, - potępienie wyzysku robotników przez kapitalistów, - propagowanie korporacjonizmu (zgodna współpraca pracodawców i pracowników), - poszanowanie godności człowieka.	<u>A. NACJONALIZM</u> Interes narodu jest najważniejszy, powinny mu zostać podporządkowane interesy jednostek, grup społecznych, społeczności regionalnych. <u>B. SZOWINIZM</u> Skrajny nacjonalizm – dzielenie narodów na lepsze (należą się im prawa) i gorsze (należy ich pozbawiać praw). <u>C. SYJONIZM (ŻYDOWSKI NACJONALIZM)</u> Żydzi powinni utworzyć swoje państwo w Palestynie

EMANCYPANTKI	SUFRAŻYSTKI
zwolenniczki równouprawnienia i wyzwolenia się spod zależności mężczyzn (dostęp do wyższego wykształcenia, zmiany w prawie rodzinnym, równouprawnienie ekonomiczne, zdobycie praw wyborczych)	Walczyły o uzyskanie praw wyborczych 1893 r. – Nowa Zelandia 1902 r. – Australia 1906 r. – Finlandia